

Välkommen till Klimatnätverkets slutevent! 19 maj 2026

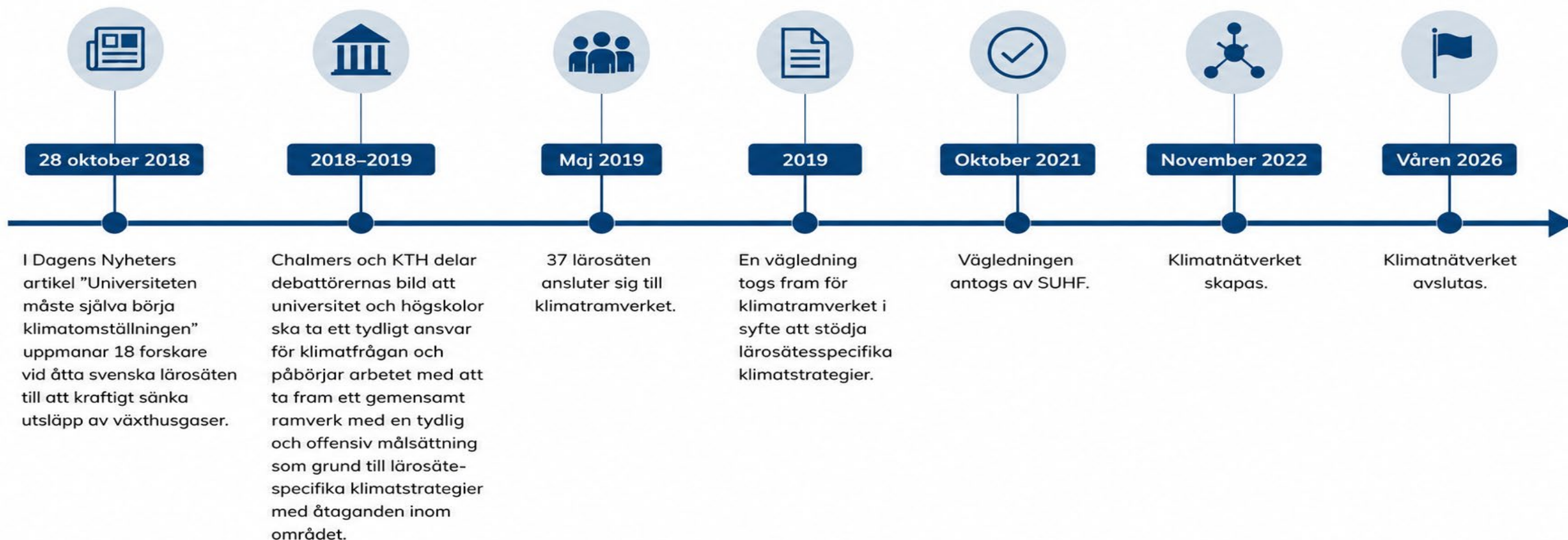
Program

- 10:00 – 12:00 **Välkommen!** Ylva Hillbur, vicerektor SLU
Byggnade av nätverk. Kristina von Oelreich, KTH
Vägen mot klimatmålen. Åsa Persson, ordförande för Klimatpolitiska rådet
- 10:40 **Åtta år med Klimatramverket och fyra med Klimatnätverket – vad blir nästa steg?**
Rundabordssamtal för särskilt inbjudna under ledning av Åsa Persson
- 10:40 **Klimatnätverkets fokusgrupper presenterar sitt arbete**
- Lärande för hållbar utveckling. Anne-Kathrin Peters, KTH
 - Byggnader och energi. Lisa Redin. Umeå universitet, Göteborgs universitet
 - Hållbara tjänsteresor. Markus Robèrt och Andreas Schennings, KTH
 - Hållbar upphandling och inköp. Anna Bruun Månsson och Karolina Aliosi, Malmö universitet
- 12:00 - 12:45 **Mingellunch**
- 12:45 – 14:00 **Vilka frågor är viktiga att föra vidare i framtiden?** Maria Mancilla Garcia, Sveriges unga akademi
Workshop. Anna-Karin Johnson, SLU
- 14:00 **Kaffepaus**
- 14:30 – 15:00 **Klimatnätverkets arbete ur SUHF:s perspektiv.** Lars Alberius, senior advisor SUHF
Härifrån och framåt. Ylva Hillbur, Kristina von Oelreich och Magnus Breitholtz

Byggande av nätverket

- Kristina von Oelreich

Från Klimatramverk till skapande av Klimatnätverket

Vilka arbetar med detta?

Värdkonstellationen:

- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
projektledare: Anna-Karin Johnson
projektkoordinator: Peter Hagelin
- Karin Dahlman-Wright, Karolinska Institutet
- Kristina von Oelreich, Kungliga Tekniska Högskolan (KTH)
- Magnus Breitholtz, Stockholms universitet
- Frans Prenkert, Örebro universitet
- Lisa Redin, Umeå universitet
- Melker Wargbaner, Sveriges förenade studentkårer (SFS)

Förväntat resultat av Klimatnätverket

- Forskningsbaserade rekommendationer, riktlinjer och praxis i linje med Parisavtalet, vilka upplevs som relevanta och till hög grad är implementerade hos lärosätena.
- Mätbart minskade utsläpp av CO₂e från hela Sveriges högskolesektor i linje med Parisavtalet.
- Förbättrade och mer standardiserade uppföljnings- och mätmetoder.
- Ökad integrering av hållbarhet i utbildningarna.
- Utvecklat samarbete och gemensamma problemlösningar.
- Inspirerat och delat kunskap och erfarenhet med lärosäten på global nivå.

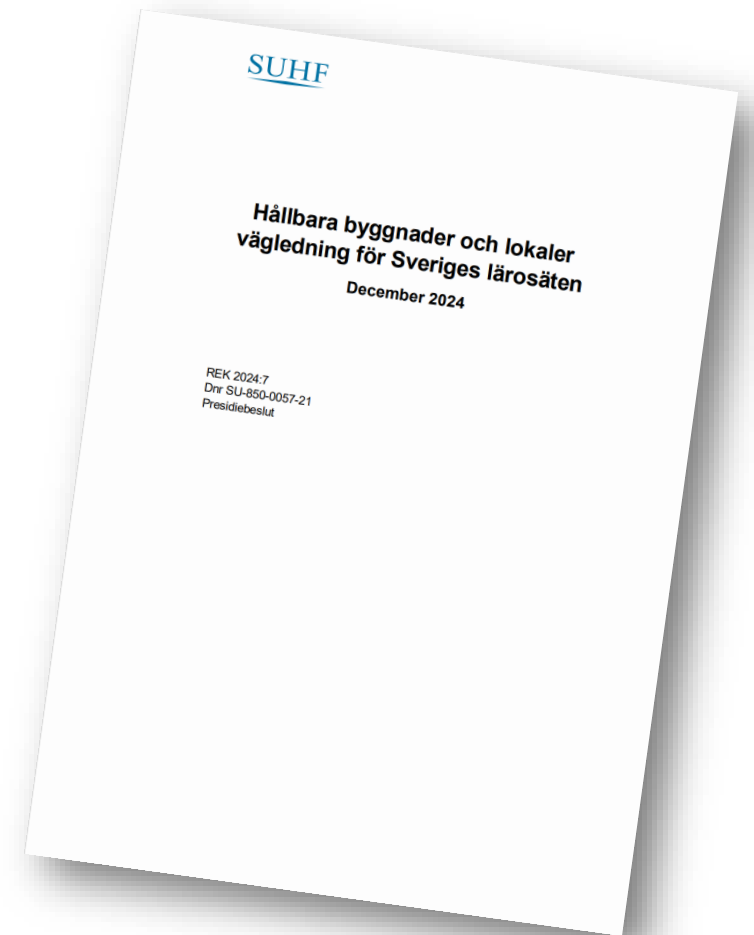
Aktiviteter

- 21 av 38 lärosäten är representerade i arbetet genom engagemang i fokusgrupperna.
- Fokusgrupperna arrangerar seminarier och workshops, framför allt digitala.
- Nyhetsbrevet kommer ut 4-6 gånger per år och har 462 prenumeranter.
- Världkonstellationen arrangerar också större events en gång om året.

Fokusgrupper

- **Byggnader och energi.** Färdiga december 2024. Vägledning antagen.
- **Tjänsteresor.** Färdiga juni 2025. Vägledning antagen av SUHF.
- **Lärande för hållbar utveckling.** Färdiga december 2025. Vägledning under behandling hos SUHF.
- **Hållbar upphandling och inköp.** Färdiga maj 2026. Vägledning presenteras för SUHF i juni 2026.

Kontakt med andra nätverk

- Miljöledning i staten för universitet och högskolor (MLUH)
- Utbyte med klimatnätverk i Nederländerna och med universitet i Schweiz
- Formas- dialog om tips inför eget klimatarbete
- ISCN- 2020 Award

KLIMAT- RAMVERKET

FÖR UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Klimatutmaningen kräver förändringar inom alla samhällssektorer. Universitet och högskolor har en central roll i det arbetet. Vi har en viktig uppgift att bidra till klimatomställningen genom vår undervisning, forskning och samverkan, men vi behöver också minska klimatpåverkan från vår egen verksamhet. Därför har vi tagit fram ett klimatramverk för universitet och högskolor.

Nätverk – fördelar och nackdelar

Fördelar	Samordnar hela Sveriges lärosäten	Alla lärosäten kan arbeta mot gemensamma mål	Undvika dubbelarbete (t.ex. olika klimatmodeller, mätmetoder, policies)	Skapar en "gemensam riktning" för sektorn
Snabbare spridning av lösningar (goda exempel)	Kopplar forskning, utbildning och verksamhet	Nackdelar	Administrativ belastning	Risk för långsam implementering
	Ojämnt engagemang mellan lärosäten	Svårt att mäta faktisk effekt	Beroende av finansiering för fortsatt arbete	

Vägen mot klimatmålen

- Åsa Persson

Vägen mot klimatmålen

SWEDISH CLIMATE POLICY COUNCIL

**Klimat
politiska
rådet**

Hur går det med klimatmålen?

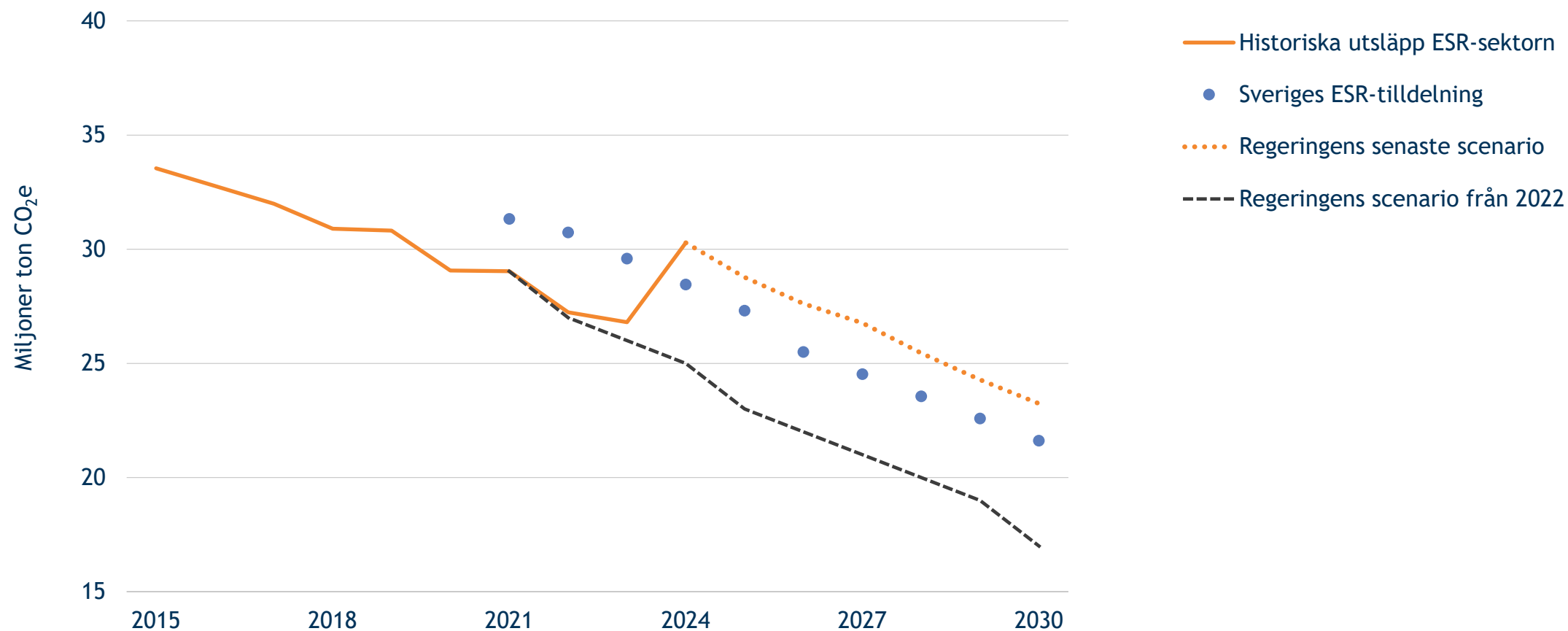
Våra huvudbudskap:

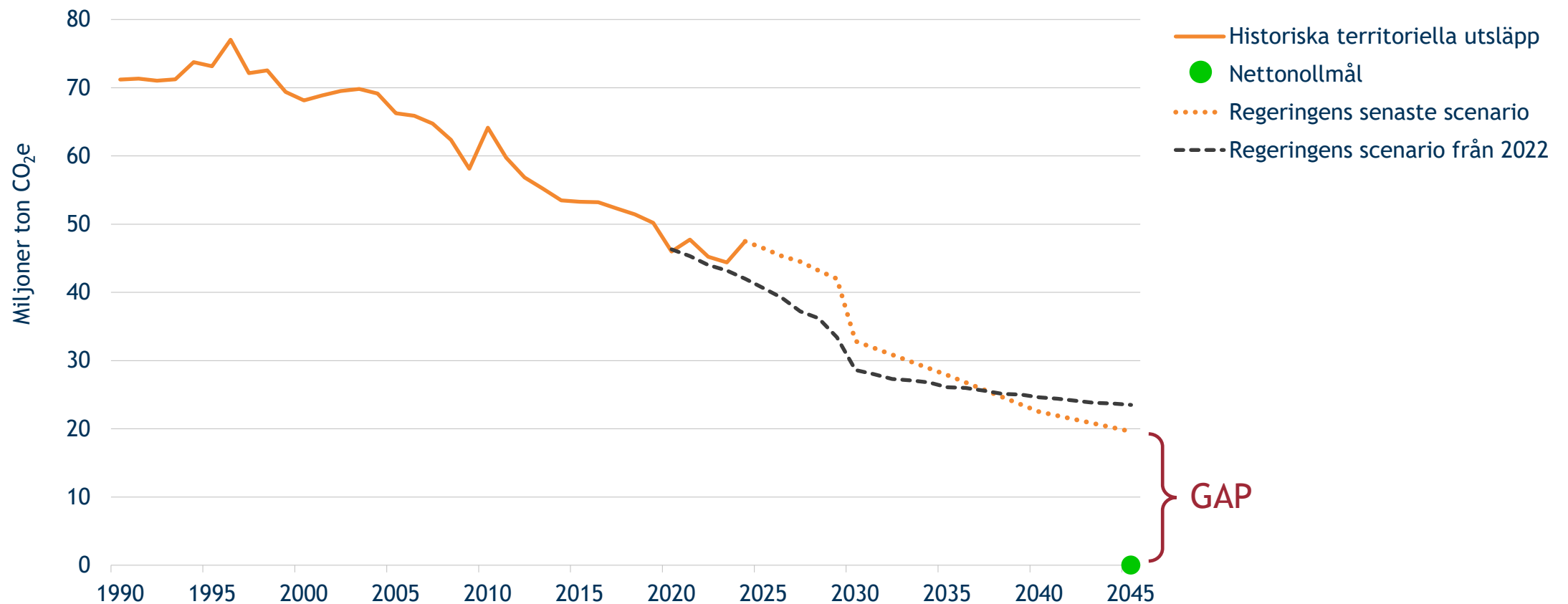
- Klimatmålen kan fortfarande nås, men kraftfulla beslut brådskar
- Mandatperiodens politik har varit otillräcklig - utrymmet att skjuta beslut på framtiden är uttömt
- Rekommendationer till alla partier inför ny mandatperiod

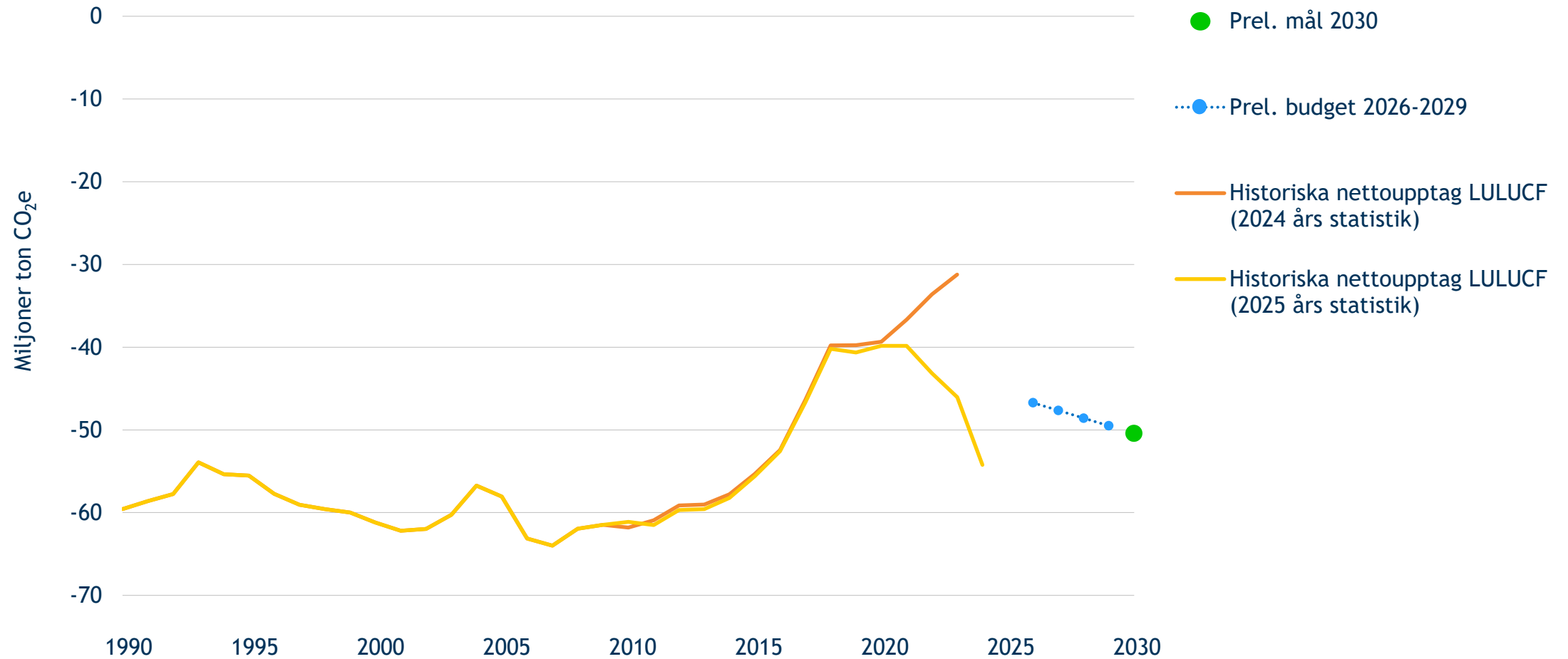
2030: Sveriges EU-åtagande för ESR ser inte ut att nås

2045: Fortsatt stort gap till 2045-målet

Trenden för skog och mark har brutits

! Nödvändiga beslut har skjutits på framtiden.

10 rekommendationer
inför nästa
mandatperiod

Bred överenskommelse om Sveriges klimatmål

Alla riksdagens partier står bakom

- Klimatmålet till 2045 om nettonollutsläpp
- Det uppdaterade etappmålet till 2030

Ledarskap för klimatomställningen

REKOMMENDATIONER

1. Presentera en konkret **klimathandlingsplan** senast i samband med höstbudgeten 2027
2. Verka för att upprätthålla 55 %-paketet och ta en proaktiv roll för **EU:s klimatramverk till 2040**
3. Utveckla det svenska klimatramverket till **2040**
4. Integrera klimatomställningen i upprustningen av **totalförsvaret**

Alla sektorer behöver bidra

PANORAMA

panorama-sverige.se

REKOMMENDATIONER

5. Inför ett brett styrmedelspaket för **transporter och arbetsmaskiner**
6. Skapa stabila och långsiktiga förutsättningar för **industriomställningen**
7. Förankra och bredda politiken för framtidens fossilfria **energisektor**
8. Besluta om styrmedel för ökat upptag i **skog och mark** utifrån Miljömålsberedningens förslag
9. Utforma en svensk **bioekonomistrategi**
10. Utveckla klimatpolitik för **jordbruket**

Omställning för Sverige

En möjlig väg till klimatmålet 2045

Utsläpp 2024
47,50 Mt

Utsläpp - totalt och per sektor
47,50 Mt

Målbaserat omställningsscenario 2024-2045

Enligt scenariot skulle utsläppen kunna minska från 47,50 Mt (2024) till 7,07 Mt (2045).

Transport

16,84 Mt

Jordbruk

6,27 Mt

Övrigt

5,66 Mt

Energi

4,63 Mt

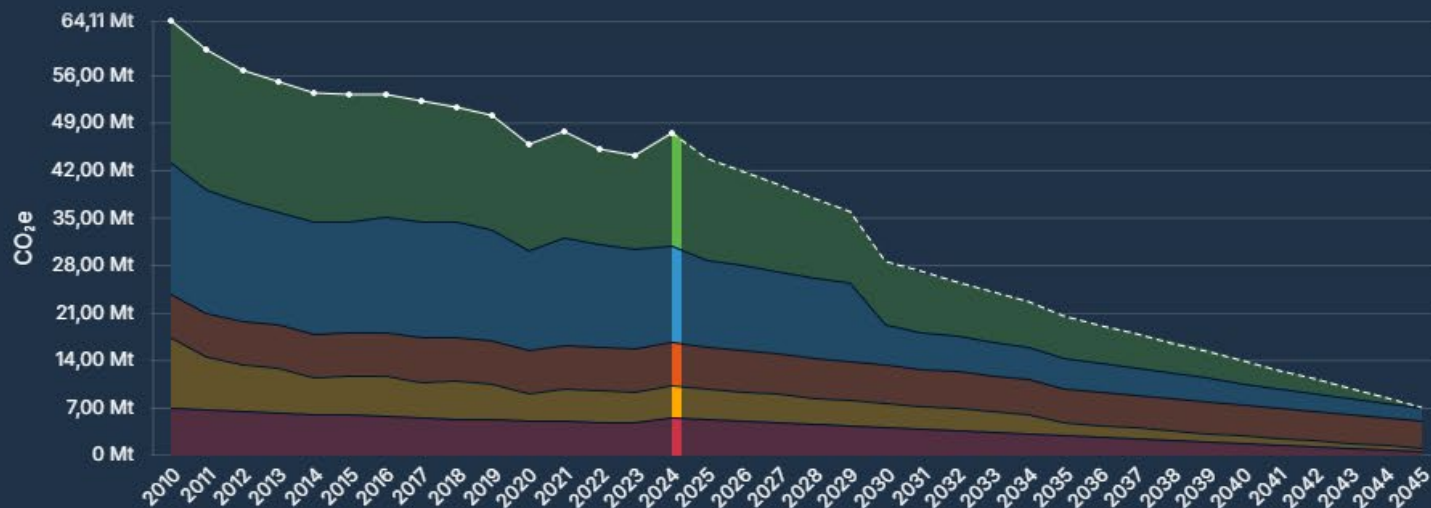
Industri

14,10 Mt

100 %
av de totala
utsläppen 2024

■ Utsläpp -- Möjlig utsläppsminskning ● Historiska utsläpp

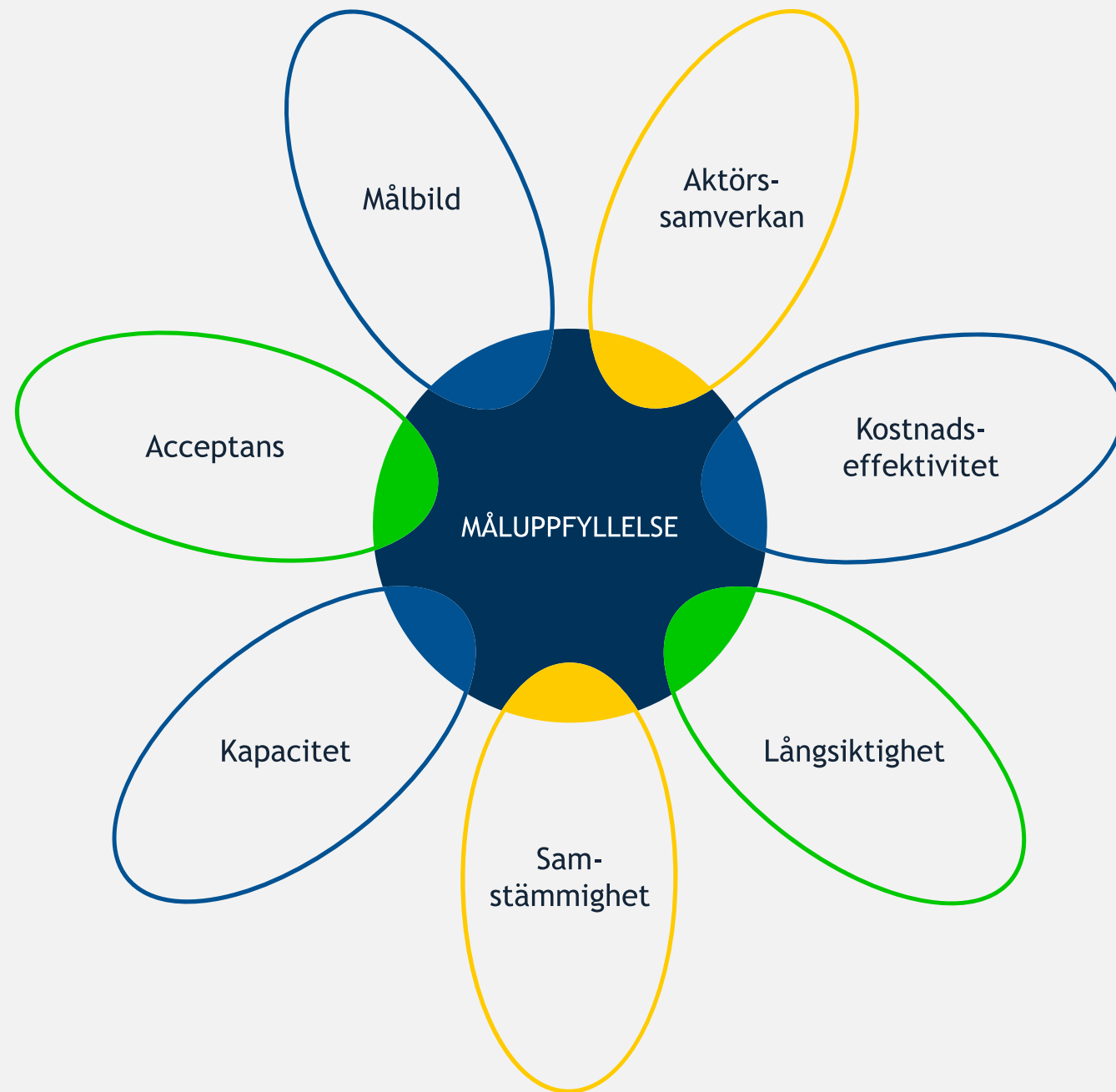

An aerial photograph capturing a vast forest landscape at sunrise. The sun is low on the horizon, casting a warm, golden glow across the sky and the forest canopy. The sky is filled with scattered clouds, some catching the light of the rising sun. In the foreground and middle ground, a dense forest of green trees stretches across the terrain. A misty or foggy layer is visible in the valleys and lower parts of the forest, adding a sense of depth and atmosphere. The overall scene is serene and natural.

Aktörssamverkan

Förutsättningar för en verkningsfull politik

- Betydelsen av nätverk - *Klimatkommunerna, Fossilfritt Sverige*
- Universitet och högskolors många roller - direkta bidrag och bidrag till förutsättningar

Rundabordssamtal

- *Åsa Persson*

Medverkande i rundabordssamtal

Per Mickwitz	Vice rektor	Lunds universitet
Birgitta Losman	Hållbarhetsstrateg	Högskolan i Borås
Elin Vimefall	Vicerektor för utbildning	Örebro universitet
Kristian Widén	Vicerektor för samverkan och innovation	Högskolan i Halmstad
Ylva Hillbur	Vicerektor	SLU
Thomas Olofsson	Vicerektor	Umeå universitet
Mette Sandoff	Vicerektor	Göteborgs universitet
Jane Reichel	Prorektor	Stockholms universitet
Unn-Britt Johansson	Dekan	Sophiahemmets högskola
Jörgen Forss	Rektorsråd för hållbarhet	Linnéuniversitetet

Klimatnätverkets fokusgrupper presenterar sitt arbete

Fokusgrupp Lärande för hållbar utveckling

Fokusgruppsledare:

Cecilia Enberg (Linköping Universitet)

Anne-Kathrin Peters (KTH)

Uppdraget

- Stärka ett levande nätverk av pedagoger och stödfunktioner för ett kunskaps-, metod- och erfarenhetsutbyte.
- Skapa en plattform för att sprida kunskap.
- Undersöka möjligheter för att utveckla strukturer och processer kopplade till vägledning, rekrytering, meritering och befordran av lärare, kopplat till lärande för hållbar utveckling.
- Att för hela sektorn utföra standardiserad mätning och uppföljning av framsteg i integrering av hållbarhetsperspektiv i högre utbildning.

Lärande för hållbar utveckling

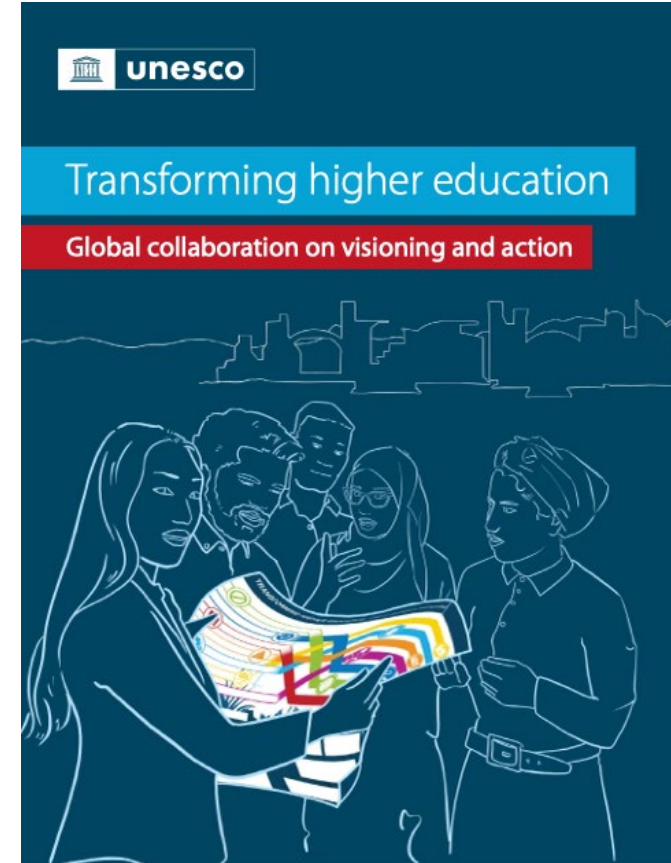
Fokusgruppens arbetssätt

- Öppen grupp
- > 80 deltagare
- Workshops med teman
 - Olika aktörers roll (studenter, lärare, pedagogiska utvecklare, ledare, UHR/UKÄ)
 - Uppföljning av lärande för hållbarhet
 - Digitala plattformar

Guidande tankar

- Viktigt att förmedla att det finns mycket forskning att bygga vidare på
- Behövs en förståelse för hur nuvarande utbildningssystem är ohållbart & behöver transformeras – utöver lärande för hållbarhet
- Förändringsarbetet som behövs är komplext!

Resultat

- Ett nätverk för gemensamt lärande och stöd till utveckling
- Medvetenhet, kompetenser, nytt agerande
- “Verkstad för hållbarhetsundervisning”
- Vägledning “Lärande för hållbarhet för Sveriges lärosäten”

SUHF

Lärande för hållbarhet
– vägledning för Sveriges lärosäten
Maj 2026

REK XXX
Dnr XXX
Presidiebeslut

Vägledningens delar

- Introduktion
- Förändringsbehov, t ex antropocentrism, produktion för rådande ekonomiska system, fokus på kunskap, effektivt nå många lärandemål
- Lärande för hållbarhet: Metoder, perspektiv och arbetssätt
- Förändringsarbete i Sverige och hur det kan utvecklas
 - Olika aktörers roll
 - Verktyg för uppföljning: Insikter och goda exempel
 - Digitala plattformar: Insikter och goda exempel

SUHF

Lärande för hållbarhet
– vägledning för Sveriges lärosäten
Maj 2026

REK XXX
Dnr XXX
Presidiebeslut

Hållbara byggnader och lokaler

- vägledning för Sveriges lärosäten

*enligt ChatGPT

Utmaningar*

- Låg och ojämn nyttjandegrad
- Hög energianvändning och klimatpåverkan
- Äldre och svårangepassade byggnader
- Snabbt förändrade behov
- Brist på data och smart styrning
- Utmaningar kring återbruk och cirkulära flöden
- Komplex samverkan mellan lärosäten och fastighetsägare

*enligt ChatGPT

Lösningar*

- Datadriven lokalstyrning
- Flexibla och delade lokaler
- Smartare campusplanering
- Integrera energi, lokaler och hållbarhet
- Mer återbruk och cirkulära processer
- Förändrade arbetssätt och kultur
- Stärkt samverkan med fastighetsägare

*En kombination
av nya
arbetssätt,
bättre data och
tätare
samverkan*

SUHFExpertgruppen för fastighets-
och säkerhetsfrågor2023-03-20
Dnr SU-850-0047-15**Lokalers klimatpåverkan****Drift, förvaltning samt om- och nybyggnation:
en vägledande kunskapsöversikt**

Rapport från Arbetsgruppen kring klimatpåverkan

HÖGSKOLAN
DALARNA

AKADEMISKA HUS

1. Introduktion
2. Lokalnyttjande
3. Energi
4. Återbruk
5. Samverkan

Lokalnyttjande

- Mät nyttjandegrad, nyttja AI
- Fyrstegsprincipen

Steg 1: Tänk om

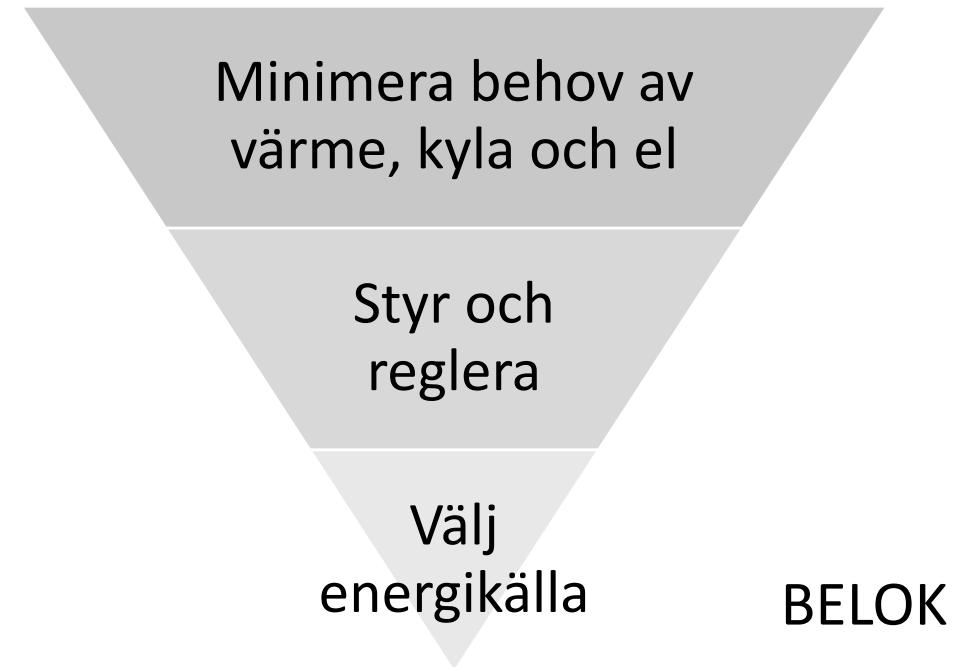
Steg 2: Optimera

Steg 3: Bygg om

Steg 4: Bygg nytt

Energianvändning

- Ständigt pågående arbete
- Integreras i ordinarie arbete
- Samverka med fastighetsägare
- Sätt mål i absoluta tal samt per kWh
- Prioritera och budgetera åtgärder
- Kommunicera

Återbruk av lös inredning och byggmaterial

Steg 1: Direktåterbruk

Steg 2: Anpassning av direktåterbruk

Steg 3: Inköp av återbrukade varor

Steg 4: Nyinköp ur cirkulärt system

Steg 5: Avyttring till cirkulärt system

Samverkan med fastighetsägare

- Formalisera och bedriv samverkan
 - Ta upp frågor om finansiering
 - Utgå från standardmallar som redan finns
 - Besluta om samverkansavtal på högsta nivå
 - Avsätt resurser för arbetet och involvera medarbetare i både förvaltning och akademien
 - Samverka kring ett urval av områden
- Fastighetsbestånd och energianvändning
 - Avfallshantering och återbruk
 - Vattenanvändning
 - Utomhusmiljöer
 - Mobilitet
 - Social och kulturell hållbarhet
 - Klimatberäkningar och klimatbudget

Bonusmaterial

Klimatbokslut och klimatbudget för lärosäten

GUIDE

December 2025

Hållbara tjänsteresor

Vägledning för Sveriges lärosäten

En gemensam metodgrund för mätning, styrning och uppföljning – framtagen av Lärosätenas klimatnätverk

Markus Robèrt

Docent KTH

Andreas Schennings

VD Carbon Compute

Varför behövs en gemensam vägledning?

Tjänsteresor utgör en betydande del av lärosätenas klimatpåverkan – och lärosätena sticker ut bland landets myndigheter. Men dagens uppföljning är spretig och svår att jämföra.

10–40%

av lärosätenas klimatpåverkan kommer från tjänsteresor

>95%

av tjänsteresornas utsläpp kommer från flyg

~450 000

flygresor analyserade – grund för forskningsbaserade schabloner

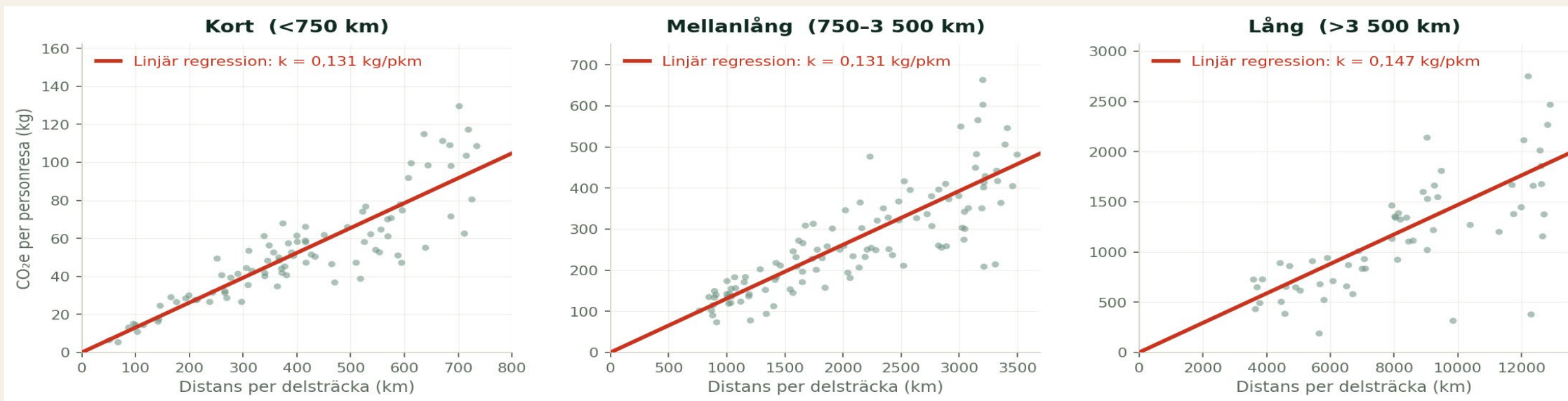

EN TROVÄRDIGHETSFRÅGA

Det är forskarsamhället som har definierat de klimatmål vi nu står inför att leverera mot. Akademien måste ligga i frontlinjen för uppföljning och hållbart resande – annars urholkas trovärdigheten i den forskning vi själva bedriver.

Schablonerna härleds via linjär regression – och måste underhållas

Vägledningens emissionsfaktorer bygger på regressionsanalys av hundratusentals flygresor. Det ger empirisk legitimitet – men förutsätter att data både uppdateras och levereras i jämförbara format.

Illustrativt: lutningen på regressionslinjen ger schablonvärdet (kg CO₂e per personkilometer). Samma princip tillämpas på faktiska flygdata, brutet på distansklass och sätesklass.

Empirisk grund

Linjär regression på faktiska flygdata – per distansklass och sätesklass.

Kontinuerlig uppdatering

2024 års faktorer ligger ~8 % lägre än 2019. Flotta, beläggning och bränslemix förändras – schabloner måste underhållas.

Datautmaning

Resetjänsteleverantörer rapporterar i olika format med olika emissionsfaktorer. Standardisering är förutsättning.

Gemensam standard möjliggör jämförelse

Utan harmoniserade metoder blir data svårtolkad. Vägledningen lägger grunden för benchmarking mellan lärosäten – och lärande av best practice.

CO₂-ekvivalenter (CO₂e)

Enligt GHG-protokollet, inkluderar höghöjdseffekt – ger en rättvisande bild av flygets klimatpåverkan.

Tre distansklasser

Korta (<750 km), mellanlånga (750–3 500 km), långa (>3 500 km). 750-km-gränsen valdes där tåg ofta är möjligt alternativ inom Europa.

Jämförbarhet över tid

Vid metodbyte räknas basåret (2019) och 2024 om – så att förändringar speglar verkliga beteendeförändringar, inte mätmetod.

Schabloner 2024 (kg CO₂e per personkilometer)

Sätesklass	Kort <750 km	Mellan 750–3 500	Lång >3 500 km
Ekonomi	0,129	0,129	0,141
Ekonomi plus	0,170	0,177	0,174
Business	0,197	0,215	0,369
First class	0,425	0,522	0,578
Generell (okänd)	0,131	0,131	0,147

Möjliggör benchmarking inom och mellan lärosäten – och rättvisande uppföljning över tid.

Extrapoleringsmodell – stöd när årlig data saknas

Årlig uppdatering av emissionsfaktorer är resurskrävande. Med två väl uppmätta basår räcker det för att geometriskt extrapolera både historik och prognos – så att det bästa inte blir det godas fiende.

MODELL (GEOMETRISK / CAGR)

Bakåt i tiden ($t < \text{basår}$)

$$p_{\text{bak}} = (E_{t1} / E_{t2})^{1/\Delta t} - 1$$

$$E(t) = E_{t2} \times (1 + p_{\text{bak}})^{(\text{basår} - t)}$$

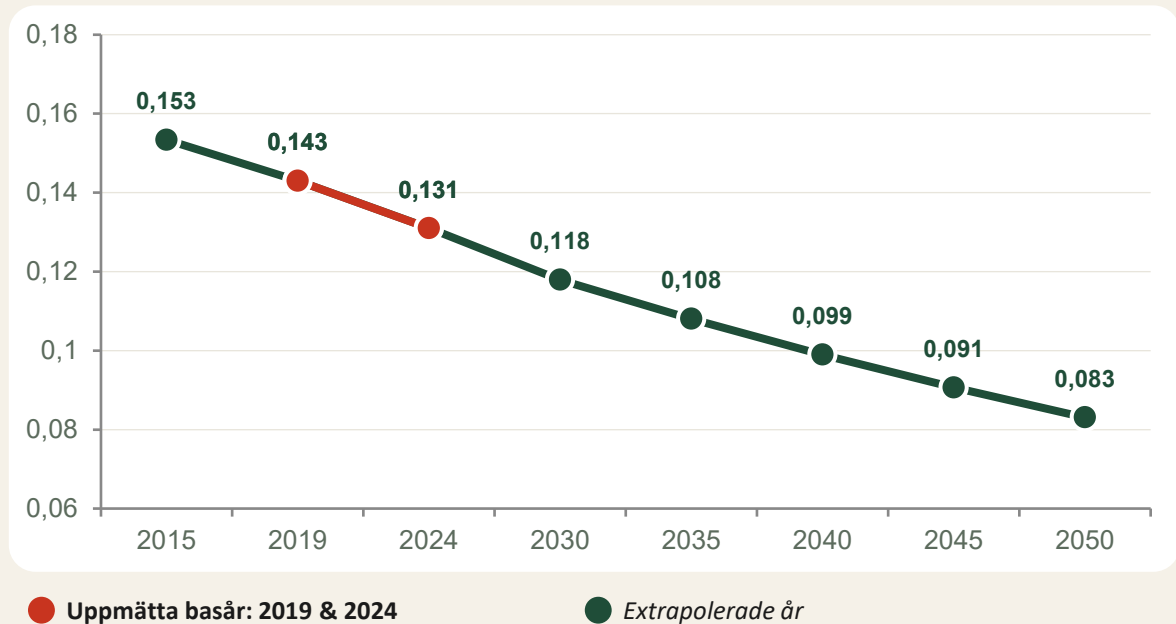
Framåt i tiden ($t > \text{basår}$)

$$p_{\text{fram}} = (E_{t2} / E_{t1})^{1/\Delta t} - 1$$

$$E(t) = E_{t2} \times (1 + p_{\text{fram}})^{(t - \text{basår})}$$

- ✓ Två mätår räcker som ankare – fungerar både retroaktivt och som prognos.
- ✓ Bilagd Excel-mall i vägledningen – färdig att använda.

Exempel: generell schablon, mellanlång flygresa (kg CO₂e / pkm)

"Det bästa får inte bli det godas fiende" – modellen sänker tröskeln för lärosäten med begränsade resurser att leverera jämförbar, longitudinell utsläppsdata.

Från övergripande mål till engagemang på avdelningsnivå

MÅL I LINJE MED PARISAVTALET

2030 -50 %

vs basår 2019

2040 -90 %

vs basår 2019

2050 Nettonoll

från tjänsteresor

Koldioxidbudget

per organisatorisk enhet

Utsläppsutrymmet fördelas på avdelningar och institutioner. Krymper varje år i takt med klimatmålen. Följs upp tillsammans med ekonomin.

Beslutstrappa

stöd för chefer & medarbetare

Styrdokument + vägledande aktiviteter + incitament. Beslutstrappan synliggör alternativ innan en resa bokas – och knyter an till lärosätets mål.

Intern klimatfond

ekonomiskt incitament

Intern avgift på flygresor finansierar hållbara mötesalternativ – t.ex. första klass på tåg, extra hotellnatt eller hubbkonferenser.

Nedbrytning till enhetsnivå gör klimatarbetet konkret – och engagerar både chefer och medarbetare i omställningen.

Internationalisering med lägre utsläpp

Tåg och teknik räcker inte för att nå målen. Den stora klimatvinsten kommer när långväga möten ersätts, samordnas eller prioriteras hårdare.

Digitalt först

Genomför mötet digitalt när resan inte är avgörande för forskning, utbildning eller relationer.

Hub-konferenser

Samla deltagare regionalt och koppla ihop hubbar digitalt, behåll nätverkseffekter men kapa interkontinentala resor.

Prioritera resor

Vem behöver vara på plats, doktorand, handledare eller professor? Låt syfte, karriärnytta och utsläpp avgöra.

Ledningens prioritering är avgörande

Målkonflikten mellan internationalisering och utsläpp måste hanteras öppet. Förvaltning av beräkningsmetoden och nästa generations verktyg kan bli ett sektorgemensamt forskningsprojekt.

Automatiserad datauppföljning enligt gemensam standard

Manuell sammanställning räcker inte. Sektorn behöver harmoniserade dataflöden från resetjänsteleverantörer direkt in i lärosätenas system – med automatisk nedbrytning på organisatorisk nivå.

Strukturerad data

Personkilometer per delsträcka, sätesklass och organisatorisk enhet – som standardleverans från resebyrå.

Synlighet i bokningen

Klimatpåverkan visas vid bokningstillfället. Beslutstrappan integreras i bokningssystemet.

Sektorgemensam standard

Samma datadefinitioner, samma emissionsfaktorer, samma uppdateringscykel – över alla lärosäten.

Utvecklingen av nästa generations uppföljning

– en automatiserad lösning som svarar mot vägledningens krav och möjliggör jämförbar rapportering över hela sektorn.

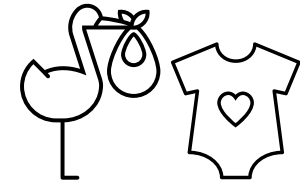
Fokusgrupp: Hållbar upphandling och inköp

Slutevent fokusgrupper 2026-05-19

Karolina Aloisi, miljö- och
kemikaliesamordnare, Malmö universitet

Fokusgruppsledare

- ♦ Jessica Thoresson, avtalscontroller, Linköpings universitet
- ♦ Anna Bruun Månsson, hållbarhetsutvecklare, Malmö universitet

Samordna arbetet, ta fram och följa upp handlingsplan, rapportera resultat och sköta kommunikation med värdkonstellationen samt hålla ihop arbetet med slutprodukten (vägledning).

Uppdragsbeskrivningen

Mål (förväntat resultat):

- Ta fram förslag på rekommendationer samt utveckla och kommunicera en lärosätsgemensam riktlinje för genomförande av upphandlingar och inköp med fokus på upphandling av varor och tjänster med betydande klimatpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv. Förslagen och riktlinjen ska ligga i linje med Parisavtalet och upplevas som relevanta, möjliggöra reell förändring och implementeras och användas av majoriteten av lärosätena.
- Ta fram förslag på standardiserade mätmetoder, indikatorer och uppföljningsmått, förslagsvis utformade i kontakt med Upphandlingsmyndigheten, Kammarkollegiet, Energimyndigheten och Naturvårdsverket.
- Resultatet ska kunna relateras till område 7 om inköp och upphandling i ”[Exempelsamling till stöd för lärosätenas klimatarbete](#)” (”Klimatramverket för universitet och högskolor”).

Arbetet med vägledningen

- ♦ Planering fokusgruppsledare i dialog med värdkonstellationen
- ♦ Arbetsgrupper bildades (Arbetsätt, Klimatberäkningar, Forskningsutrustning/ sällanköp samt Kompetensutveckling) och arbetade fram underlag, skrev på texter och genomförde seminarier
- ♦ En arbetsgrupp (Arbetsätt) jobbade med generella texter och en annan (Klimatberäkningar) med klimatberäkningar och lärosätesspecifika områden.
- ♦ Fokusgruppsledare skapade sedan en struktur för texterna och lyfte in texter från arbetsgrupperna. Input till strukturen även från Hanna Stafhammar.
- ♦ Utkast 1 gick på remiss till Lisa Redin (UmU > GU) och Linnea McCann (upphandlare på Karlstads universitet) samt valda delar till Björn Magnusson (GU) och Joel Dahllöf (avtalscontroller LU).
- ♦ Utkast 2 gick på remiss till Caroline Taube (upphandlingschef på Liu)
- ♦ Utkast 3 är nu hos värdkonstellationen för genomläsning och för layout, samt avsnitt om upphandlingsprocessen även hos Anja Björnberg Ekstrand (upphandlare LU)
- ♦ Nästa steg – SUHF, juni.

Kompetensutveckling

Genomförda digitala seminarier:

- ♦ Arbetsgrupp miljöberäkningar – september 2025
- ♦ 7/11-2025 TCO och Kammarkollegiet avtalsområde IT (datorer och mobiltelefoner)
- ♦ 21/11-2025 Kammarkollegiet – dialogmöte
- ♦ 20/1-2026 Hållbar upphandling med Catarina Piper, Moll Wendén

Evenemang där vi deltagit / deltar

- ♦ MLUH-konferensen i Uppsala 14-15 maj 2025
- ♦ Lärosätenas upphandlings- och inköpskonferens SUSU i Uppsala 9-10 september 2025
- ♦ Grön IT med Upphandling 24, Stockholm 6 maj 2026
- ♦ Slutkonferens Klimatnätverket, Stockholm 19 maj 2026

Beskrivning av vägledningen

Hållbar upphandling: Ekonomisk och miljömässig hänsyn. Regelverk, ramverk och stödinstanser

Upphandlingens faser: Förbereda, upphandla och förvalta. Köpa i och avyttra

Organisation och arbetsätt: Styrande dokument och övergripande planering. Målsättning och uppföljning

Särskilda råd: Avrop mot ramavtal och direktupphandling

Identifiera väsentliga områden: Miljöutredning och klimatberäkningar

Lärosättesgemensamma områden: Tabell med områden och kravexempel, och hänvisning till kriterier

Rekommendationer

- ♦ 1. Säkerställ god framförhållning och tidig planering i upphandlingsprocesserna
- ♦ 2. Integrera klimat- och miljöhänsyn i alla upphandlingens faser, med livscykelperspektiv
- ♦ 3. Stärk beställares och avtalsägares kompetens inom klimat, miljö och upphandling
- ♦ 4. Avsätt tillräckliga resurser för uppföljning och kravställning, och använd digitala stödsystem
- ♦ 5. Utveckla strukturer för nära samarbete mellan upphandlare, avtalsägare och miljöspecialister
- ♦ 6. Arbeta systematiskt med marknadsanalys och dialog för att ställa effektiva och proportionerliga krav
- ♦ 7. Använd upphandling som det strategiska styrmedel det är och gör bedömningar av var det är mest effektivt

Bonusmaterial och fortsättning

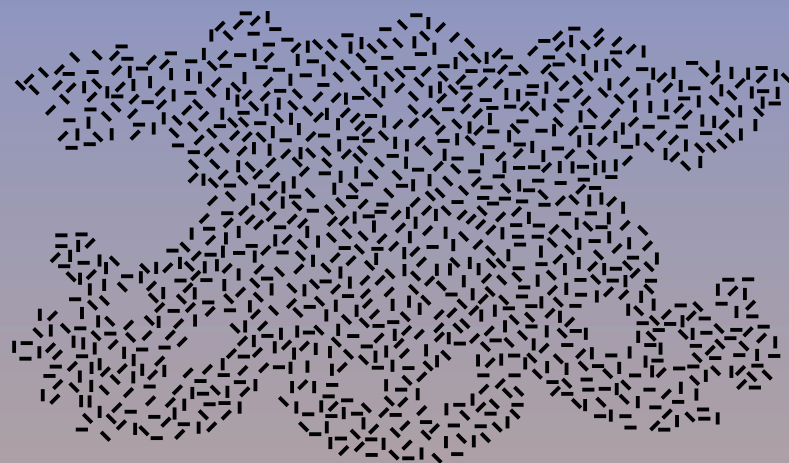
- ♦ Forskningsutrustning/ sällanköp – Checklista framtagen som sannolikt kommer hanteras särskild från vägledningen
- ♦ Transportkrav har vi inte haft möjlighet att djupdyka i, så fortsatt dialog om detta kan vara att rekommendera (ev. dela det vi har i bruttomaterial från vårt arbete)
- ♦ Önskemål finns om att fortsätta samverka kring upphandlingsfrågor. Hur gör vi det?

Bonusmaterial och fortsättning

- ♦ Forskningsutrustning/ sällanköp – Checklista framtagen som sannolikt kommer hanteras särskild från vägledningen
- ♦ Transportkrav har vi inte haft möjlighet att djupdyka i, så fortsatt dialog om detta kan vara att rekommendera (ev. dela det vi har i bruttomaterial från vårt arbete)
- ♦ Önskemål finns om att fortsätta samverka kring upphandlingsfrågor. Hur gör vi det?

Vilka frågor är viktiga att föra vidare i framtiden?

- Maria Mancilla Garcia

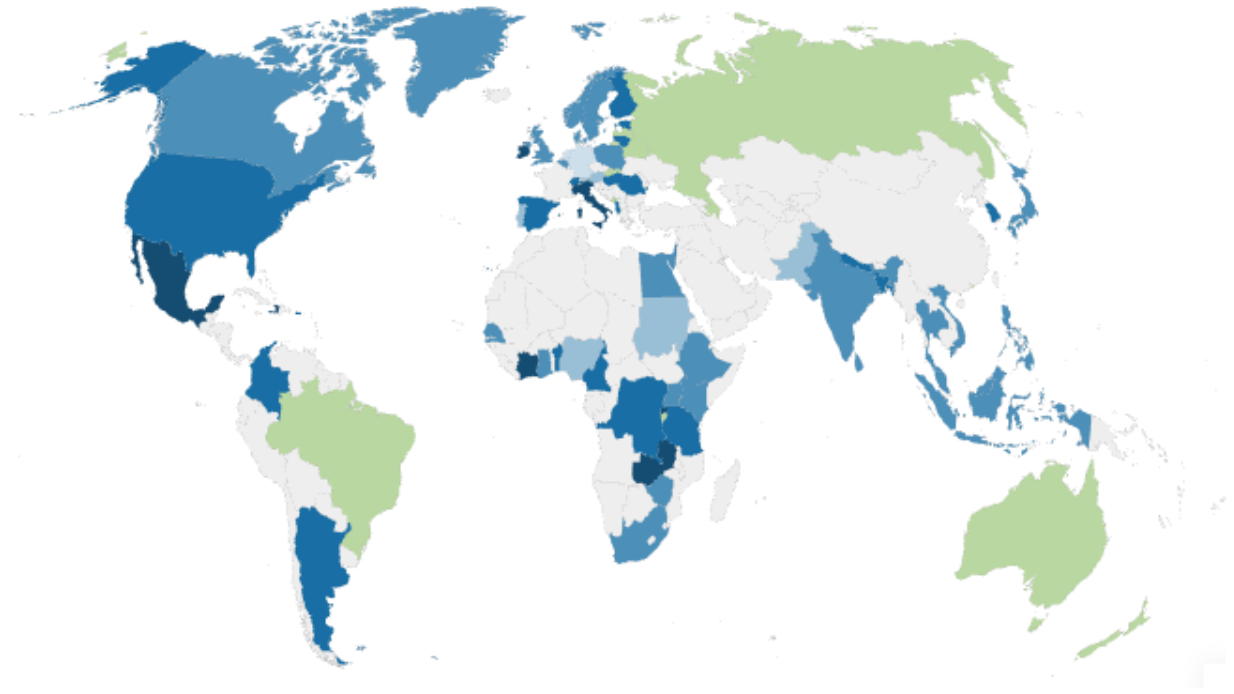
SVERIGES UNGA AKADEMI

Vilka frågor är viktiga att föra vidare i framtiden?

Mot en mer hållbar akademi i Sverige

Sveriges unga akademi

- Bildad 2011, del av en global rörelse
- Självständig och oberoende
- Ca 40 ledamöter, invalda på 5 år
- Tvärvetenskaplig – öppen för alla dicipliner
- “Ung” = doktorsexamen för 2–10 år sedan
- Kriterier för inval: meriter och engagemang

Work in progress

Arbetsgrupp

Forskningsstemaledare
inom hållbarhets- och
miljöforskning vid
Stockholm Resilience
Centre, Stockholms
universitet

Universitetslektor,
docent i partikelfysik
vid Lunds universitet

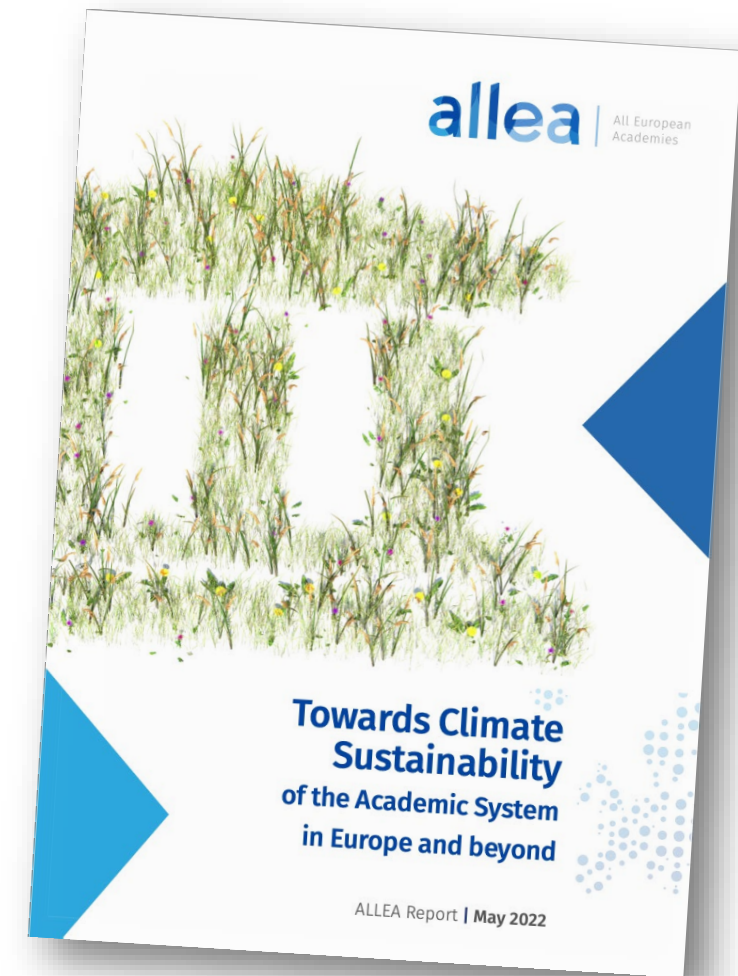

Forskningsstemaledare
inom hållbarhets- och
miljöforskning vid
Stockholm Resilience
Centre, Stockholms
universitet

- Väck diskussioner, organisera evenemang och knyt kontakter med samarbetspartner för att reflektera över hur akademien kan bli mer hållbar.
- Dessa frågor väcker mycket debatt och Sveriges unga akademi är inte överens om dem.

Kan vi göra det enklare att forska hållbart?

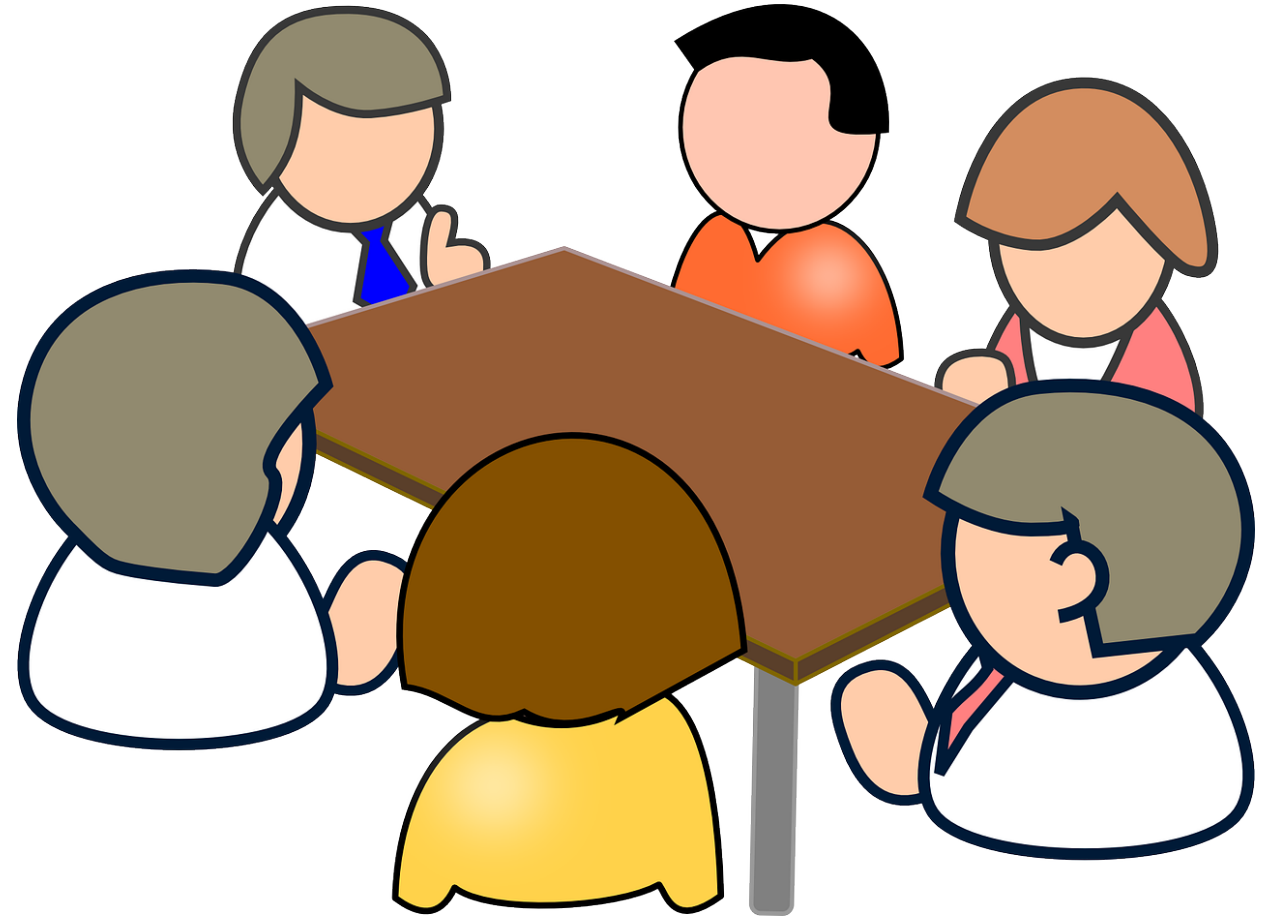
- Många yngre forskare upplever att det är **för svårt att göra rätt och för lätt att göra fel** ur hållbarhetssynpunkt.
- Problemet är inte brist på kunskap, utan **strukturer, incitament och praktiska hinder**.
- Tre områden där lärosäten kan göra verklig skillnad:
 - Synliggör hållbarhet i beslut
 - Gör campus till förebilder
 - Förändra incitamenten

Göra hållbarhet till en självklar del av akademiskt beslutsfattande

Gör hållbarhet till en nyckelfråga för diskussion

- Jämställ miljöpåverkan med etablerade etikfrågor som djurförsök och humanforskning
- Förankra i universitetens kärnuppdrag
- **Skapa utrymme för diskussion**
 - Fler forum för samtal om målkonflikter och lösningar
 - Normalisera att hållbarhet är en strategisk fråga
- Finns det målkonflikter mellan en fri och en hållbar akademi?

Göra hållbarhet till en självklar del av akademiskt beslutsfattande

Integrera i processer – enkelt och pragmatiskt

- Synliggör:
 - Klimatpåverkan
 - Biologisk mångfald
 - Livscykelanalyser
- Inför **kollektiva resebudgetar**
 - Tar hänsyn till olika behov
 - Undviker att skuldbelägga individer

Göra hållbarhet till en självklar del av akademiskt beslutsfattande

Hållbar infrastruktur och upphandling: från enkla till mer ambitiösa förändringar

- Koppla fastighetsstrategi till hållbarhetsmål
 - Prioritera **renovering framför nybyggnation**
 - Minska lokalernas totala miljöavtryck
 - Investera i **förnybar energi (t.ex. solceller)**
- Särskilt fokus på växande **datacenter och AI**
 - Positionera Sverige som ledande inom **grön AI**
- Offentliggör upphandlingsbeslut inklusive hållbarhetskriterier
- Åtgärda tydliga brister:
 - Svårt att få tag på återvunnet papper
 - Hinder för inköp av begagnad utrustning
- Vid aktivitetsbaserade kontor:
 - Ta hänsyn till **karriärstadium**
 - Säkerställ rättvisa arbetsvillkor

Använd campus som levande exempel på hållbar omställning

Biologisk mångfald, hållbara matmiljöer och cirkulära system

- Campus som biodiversitetshotspots
- Lokala kompostsystem
- Regionala matsystem och partnerskap
- Gör hållbar och näringsrik mat till standard
- Fasa ut ohållbara alternativ som norm

Använd campus som levande exempel på hållbar omställning

Från idé till praktik

- Testa konkreta lösningar genom pilotprojekt:
 - Koldioxidbudgetar eller prissättning
 - Biodiversitetsåtgärder
 - Hållbar upphandling
- Ge stöd för uppföljning och skalning
- Samarbeta med europeiska universitetsallianser
 - Till ex. För att lobba för investeringar i europeisk järnvägsinfrastruktur

Invändningar och Arbetsgrupps idéer för diskussion

Hållbarhet gör inte forskningen och undervisningen bättre – fokusera på huvuduppgiften	Centrala etiska eller säkerhetsrelaterade frågor ses som en del av ett samtida lärosäte, såsom att undvika onödiga ingrepp i miljön, djurförsök eller medicinsk forskning på människor.
Vi ska inte skapa ytterligare administration	Det är viktigt att administrationen fokuserar på de centrala frågorna, så att redan internaliserade etiska frågor (som de ovan eller jämställdhetsfrågor) inte blir en belastning.
Akademien måste stå fri från, och kunna vara kritisk till, politiska mål – även hållbarhet	Universitet bör inte tjäna partipolitiska intressen, men universitetet är en politisk plats, det vill säga en plats som påverkar rådande maktförhållanden i samhället.
Forskning kommer alltid kräva resurser	vilket är anledningen till att det bör sträva efter att vara hållbart
Forskning är globalt - resande och fysiska möten är avgörande för kvaliteten	Absolut! Men vi kan prata om när och hur det här är rimligt.
Den individuella forskaren behöver avgöra vad som är lämpligt i varje enskilt fall	och de bör ha verktyg att välja mellan som inte är snedvridna mot ohållbara alternativ.
Lärosäten kan inte vara aktivister	men det kan försvara värden (såsom yttrandefrihet, icke-diskriminering osv.)

Vad är era erfarenhet? Vi vill gärna höra från er.

Tack!

<https://sverigesungaakademi.se>

LinkedIn: Sveriges unga akademi

Workshop

- Anna-Karin Johnson

Gruppera er sex och sex och diskutera dessa två frågeställningar:

- Vilka möjligheter och utmaningar ser ni med att ta vägledningarna vidare till era lärosäten?
- Vilka områden är särskilt viktiga att samverka kring i framtiden?

Enas i gruppen om två meningar per frågeställning.

Lämna in dessa till Anna-Karin

Klimatnätverkets arbete ur SUHF:s perspektiv

- Lars Alberius

SUHF

Sveriges universitets- och
högskoleförbund

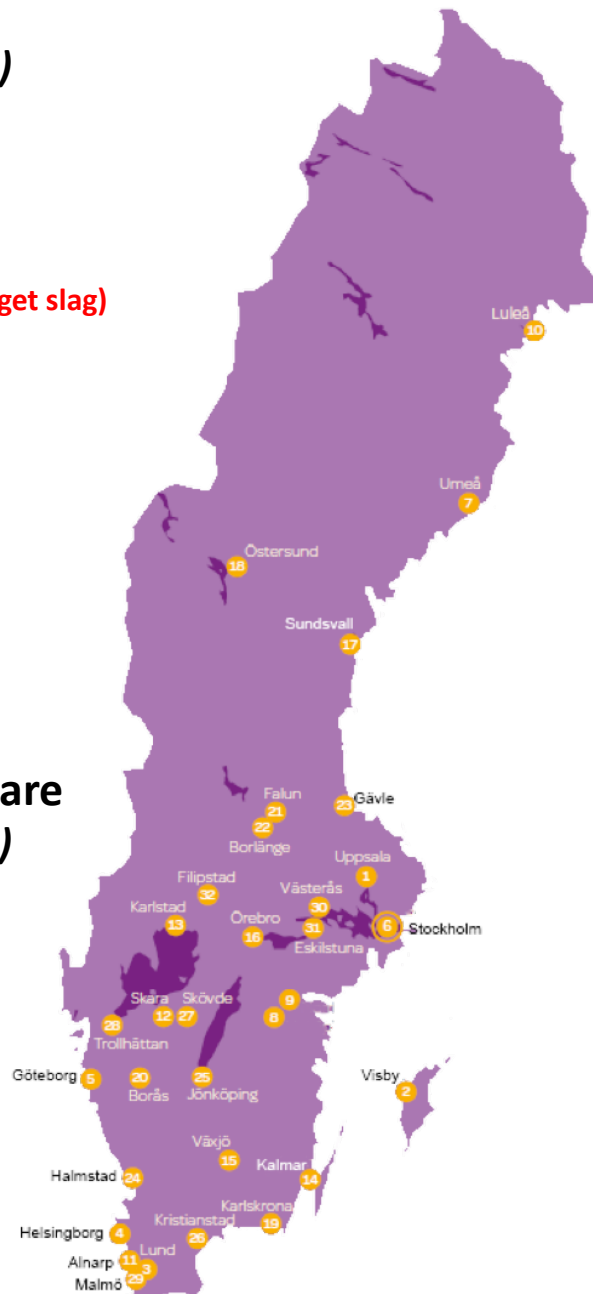
Vad är och gör SUHF?

15 specialiserade lärosäten (i storleksordning efter studentantal 2018)

- Kungliga tekniska högskolan, KTH (6)
- Chalmers tekniska högskola (5) **(stiftelse)**
- Karolinska institutet (6)
- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU (1,7,11,12)
- Handelshögskolan i Stockholm (6) **(sui generis – av sitt eget slag)**
- Marie Cederschiöld högskola (5,6) **(aktiebolag)**
- Röda korsets högskola (6) **(stiftelse)**
- Gymnastik och idrotthögskolan, GIH (6)
- Konstfack (6)
- Sophiahemmet högskola (6) **(ideell förening)**
- Kungliga musikhögskolan i Stockholm (6)
- Försvarshögskolan (6)
- Stockholms konstnärliga högskola (6)
- Kungliga konsthögskolan (6)
- Enskilda högskolan Stockholm (6) **(aktiebolag)**

11 övriga enskilda utbildningsanordnare (i storleksordning efter studentantal 2018)

- Örebro teologiska högskola (16)
- Beckmans designhögskola (6)
- Johannelunds teologiska högskola (1)
- Stockholms musikpedagogiska institut (6)
- Newmaninstitutet (1)
- Ericastiftelsen (6)
- Svenska institutet för kognitiv psykoterapi (6)
- Gammelkroppa skogsskola (32)
- Högskolan Evidens (5)
- Skandinaviens akademi för psykoterapiutveckling (6)

38 lärosäten med forskning

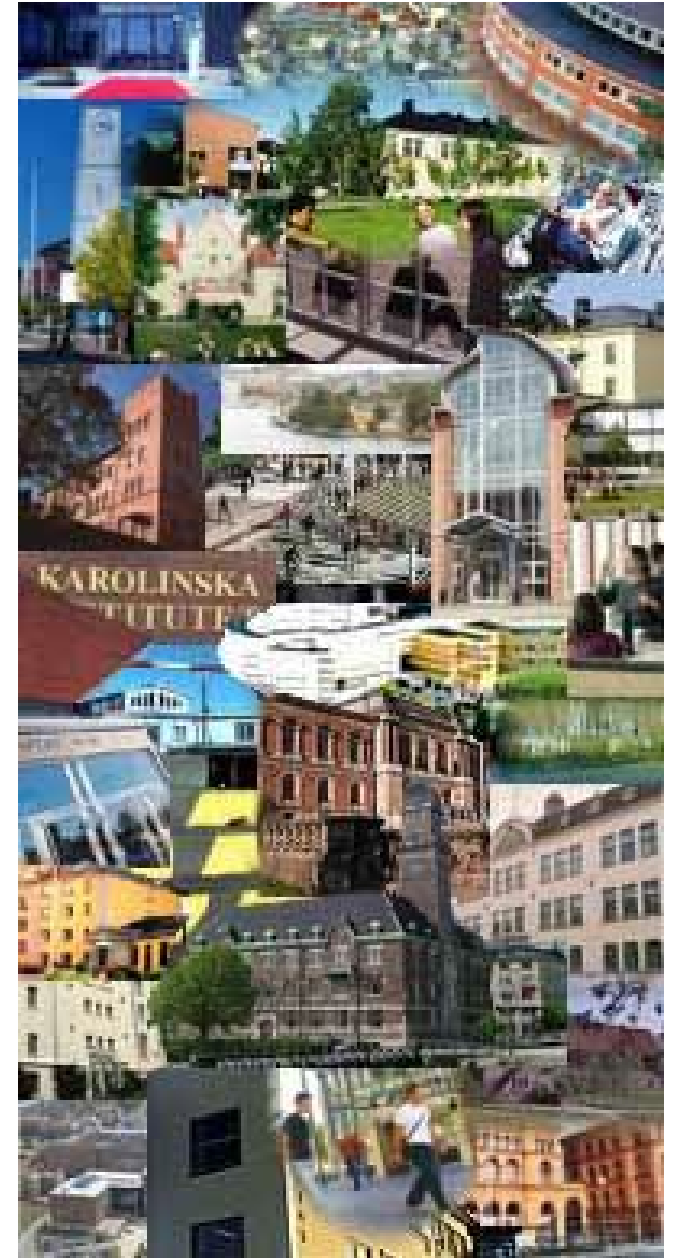
23 breda lärosäten (i storleksordning efter studentantal 2018)

- Stockholms universitet (6)
- Lunds universitet (3,4)
- Göteborgs universitet (5)
- Uppsala universitet (1,2)
- Linköpings universitet (8,9)
- Umeå universitet (7)
- Linnéuniversitet (14,15)
- Malmö universitet (29)
- Örebro universitet (16)
- Karlstads universitet (13)
- Jönköping University (25) **(stiftelse)**
- Luleå tekniska universitet (10)
- Mälardalens universitet (30,31)
- Mittuniversitetet (17,18)
- Södertörns högskola (6)
- Högskolan i Gävle (23)
- Högskolan Dalarna (21,22)
- Högskolan Kristianstad (26)
- Högskolan i Borås (20)
- Högskolan i Halmstad (24)
- Högskolan Väst (28)
- Högskolan i Skövde (27)
- Blekinge tekniska högskola (19)

(Rött = stiftelse eller annan ägare)

Vad är SUHF?

- Ett samarbetsorgan för **38** svenska universitet och högskolor
- Tillvaratar lärosätenas intressen utåt och verkar inåt i frågor där **samordning** behövs
- En arena för **samverkan**
- Arbetar genom framställningar, rekommendationer och uttalanden
- Verkar internationellt genom Nordiskt universitets-samarbete (NUS), European University Association (EUA) och International of Universities (IAU) och European Open Science Cloud Association (EOSC-A)
- Har motsvarigheter i alla europeiska/världens länder

Högsta beslutande organ

- **Förbundsårsamlingen**
(2 ggr/år – rektor och förvaltningschef)
- **Lärosäten medlemmar**

Styrelse och presidium

- Hans Adolfsson, Stockholms universitet, ordförande
- Malin Broberg, rektor Göteborgs universitet, vice ordförande
- Erik Renström, rektor Lunds universitet, vice ordförande
- Styrelse (7 rektorer, 1 förvaltningschef)
- **Presidium** (ordförande, vice ordförande och generalsekreterare)

Expertgrupper: Permanenta grupper

- ✓ analys
- ✓ arbetsgivarfrågor
- ✓ arkiv- och informationshantering
- ✓ ekonomi- och redovisningsfrågor
- ✓ etik
- ✓ fastighetsfrågor
- ✓ högskolepedagogiska frågor
- ✓ internationaliseringsfrågor
- ✓ kvalitet
- ✓ lärarutbildning
- ✓ lärosätesbibliotek
- ✓ meritbedömningar
- ✓ professionsutbildningar inom hälso- och sjukvården
- ✓ studieadministrativa frågor
- ✓ säkerhetsfrågor

Arbetsgrupper: Enskilda uppdrag eller utredningar

- ✓ AI
- ✓ akademisk frihet
- ✓ bedömning för antagning
- ✓ bibliometri
- ✓ disciplinärenden
- ✓ EOSC
- ✓ EUI – studieadministrativa frågor
- ✓ globala relationer
- ✓ informationssäkerhet
- ✓ kvalitet i administration
- ✓ lärarutbildning
- ✓ NASP – en nationell arena för samverkan för professionsprogrammet
- ✓ NBA – Nationella bedömningsgruppen för antagning
- ✓ samverkan och innovation
- ✓ SUHF – Migrationsverket
- ✓ SUHF – Skolverket
- ✓ SUHF – UHR
- ✓ öppen vetenskap

Utbildningar

- ✓ Rektorsprogram
- ✓ Högre ledarprogram (HeLP)
- ✓ Administrativt ledarprogram

Kansli

- Marita Hilliges, generalsekreterare
- Christoper Sönnnerbrandt, bitr. generalsekreterare
- Lars Alberius, senior rådgivare
- Linda Gerén, senior rådgivare
- Pia Vallgård, administratör

www.suhf.se

Nästa steg?

- Projektet avslutas i augusti 2026.
- Ingen finansiering finns för en fortsättning.
- Rundabordssamtal med rektorer och workshop med deltagarna för att diskutera hur arbetet skulle kunna tas vidare.

Enkät: Interna ledarskapsutbildningar för klimat

Enkäten visar att en majoritet av lärosätena (81 %) inte erbjuder interna ledarskapsutbildningar med klimatfokus, medan 19 % gör det.

Bland de som har utbildningar riktas de främst till akademisk och administrativ personal.

Utbildningarna genomförs oftast som hybridlösningar eller fysiska träffar, medan digitala upplägg är mindre vanliga.

Klimatmomenten i utbildningarna är generellt korta – oftast 1–2 timmar eller en halvdag – och endast en mindre andel omfattar en heldag.

I 75 % av fallen är klimatmomenten inte obligatoriska. Samarbete mellan lärosäten kring ledarskaps- och klimatutbildningar förekommer i princip inte alls.

Sammantaget pekar resultaten på att klimatfrågor i ledarskapsutbildningar är begränsade, korta i omfattning och sällan integrerade som obligatoriska delar.